T. C.
DANIŞTAY
Birinci Daire
Esas No : 1987/367
Karar No : 1987/352

Özeti : İdari yargı yerlerince verilen yürütmenin durdurulması kararının henüz uygulanmadığı altmış günlük süre içinde esasa ilişkin olarak verilen iptal kararının tebliğ edilmesi durumunda, iptal kararının uygulanması bakımından yeni bir altmış günlük sürenin başlamasına yasal olanak bulunmadığı Hk.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 28 inci maddesinde yer alan «Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararların icaplarına göre idare, en geç altmış gün içinde işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur.» hükmünde yer alan süre konusunda uygulamada düşülen duraksamanın giderilmesi amacıyla istişari düşünce istemine ilişkin olan ve Başbakanlığın 2.10.1987 günlü ve Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü K. K. Gn. Md. 03 - 174 - 303/05666 sayılı ve ACELE işaretli yazısında aynen :

«2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28 inci maddesinin birinci fıkrasında, Danıştay bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idarenin en geç altmış gün içinde işlem tesis etmeye yada eylemde bulunmaya zorunlu bulunduğu hükme bağlanmıştır.

Bilindiği gibi, yürütmenin durdurulması kararları iptal davası sonucuna kadar dava konusu işlemin uygulanmasını erteleyen ara kararlardır. İptal davasının sonuçlanması üzerine bu çeşit kararlar hiç bir işleme gerek kalmadan ortadan kalktığına göre yürütmenin durdurulması kararının henüz uygulanmadığı altmış günlük süre içinde esas hakkında kararın tebliğ edilmesi halinde bu kararın uygulanmasında ikinci bir altmış günlük sürenin başlayıp başlamayacağı hususunda tereddüde düşülmüştür.

Bu hususta Danıştay Kanununun 23 üncü maddesine göre ivedilikle görüşünüzün bildirilmesini arzederim.» denilmektedir.

Scanned by CamScanner

Gereği görüşülüp düşünüldü :

Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin iptal kararları, idari işlemden önceki hukuki durumun, idari işlem hiç yapılmamış gibi bütün unsurlarıyla birlikte yeniden geri gelmesi sonucunu doğuran, yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararları ise, konusu olan idari işlemi değil, idari işlemin yürütülebilirliğini ortadan kaldıran bir nitelik taşır. Ancak, idarelerin gereklerine göre işlem yapmaları zorunlu olan yargı kararları olma bakımından, yürütmenin durdurulması kararıyla iptal kararları arasında hiç bir fark yoktur. Bu kararların, maddi koşulların elverdiği ölçüde, derhal uygulanması idare hukukunun genel ilkelerindendir. Hukukumuzda ise söz konusu kararların «makul süre» içinde uygulanması zorunluluğu yerleşmiş idare hukuku içtihadı olup «makul süre» kararların uygulanması için gerekli idari işlem ve usullerin yerine getirilebilmesi için idarelerin gereksinim duyabilecekleri süredir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun, 28 inci maddesinin 1 inci bendinde yer alan, «Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, engeç altmış gün içinde işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur» hükmü, idari yargı mercilerince verilen esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararların, maddi koşulların elverdiği ölçüde derhal uygulanması zorunluluğunu ortadan kaldıran, idareye kararın tebliği tarihinden başlayıp altmış günün dolmasına kadar süren bir uygulamama yetkisi tanıyan bir hüküm değildir. Maddede «en geç altmış gün içinde» denilmekle, kararların, derhal uygulanması ilkesi benimsenmiş, her durumda bu sürenin altmış günü aşamayacağı, kararların uygulanması için idarelerin gereksimin duydukları sürenin nihayet altmış günle sınırlı bulunduğu hükme bağlanmıştır.

Anılan hükmü, idareye, altmış günün dolmasına kadar süren bir bekleme yetkisi tanındığı biçimde yorumlamanın, gerek hükmün sözüne gerekse idari yargı yerlerince yürütmenin durdurulmasına ve esasa ilişkin olarak verilen kararların hukuksal sonuçlarına aykırı düşeceği açıktır.

Duraksamaya düşülen konuya bu açıdan yaklaşıldığında şu sonuca varılacaktır.

Yürütmenin durdurulması kararları, kararın ilişkin bulunduğu olayın konusuna, durumuna, başka bir anlatımla maddi koşullarına göre her hangi bir süreye gereksinme duyulmadan yerine getirilebilecek bir durum göstermekte ise kararın uygulanmasının geciktirilmesi ve altmış günün dolmasının beklenmesi iyi niyet kurallarıyla bağdaşmaz.

Yürütmenin durdurulması kararıyla davaya konu işlemin yürütülebilme niteliği ortadan kalkar, İdare yazısındaki deyimle yürütülmesi ertelenir. Yürütmenin durdurulması kararından sonra verilen iptal kararlarının da ilgili yönünden aynı doğrultuda işlem yapılması veya eylemde bulunulması gibi hukuki sonuçlar doğurduğu çok açıktır. Bu durumda, esasa ilişkin verilmiş iptal kararından önceki yürütmenin durdurulması kararının altmış günü geçmeyen en kısa süre içinde uygulanmış olduğunu varsaymak gerekir. Yürütmenin durdurulması kararından sonra esasa ilişkin olarak verilen iptal kararı üzerine, her iki kararın idarece yapılacak işlem yönünden bir farklılığı bulunmadığından, İdarelerin, yürütmenin durdurulması kararı üzerine yaptıkları işlemi sürdürmekten başka yapacakları bir şey yoktur.

Scanned by CamScanner

Yürütmenin durdurulması kararlarının geçerliliğini sürdürdüğü dönemde verilmiş bir iptal kararı için, artık, engeç altmış gün» de olsa ayrı bir uygulama süresinden söz edilemez. İptal kararının öngördüğü hukuksal sonuç, daha önce verilmiş yürütmenin durdurulması kararının uygulanmasıyla sağlanmıştır.

Bu hukuksal sonucu teyid eden, kesinleştiren bir iptal kararının, uygulanması için yeniden bir altmış günlük süreden söz ederek, uygulamanın davacı aleyhine ertelenmesinin, anlamlı bir açıklaması olamaz. Bir an için, yürütmenin durdurulması kararının uygulanmış olduğunu - ki uygulanması zorunludur - varsayacak olursak, iptal kararının verilmesiyle, yürütmenin durdurulması kararının ve bunun sonucu olarak uygulamanın da ortadan kalkacağı öne sürülerek hukuka aykırı olduğu yargısal kararla saptanan bir idari işlemin, altmış gün daha uygulanmasının sürdürülmesi gibi hukuk Devleti ilkesiyle bağdaştırılması olanaksız bir durumun ortaya çıkacağı ve Yasanın böyle bir amaç gütmeyeceği çok açıktır.

Davacı yönünden aynı sonuçları yaratan, idare yönünden de yürütmenin durdurulması kararının uygulanması için gerekli usul ve işlemlerden değişik usul ve işlemler gerektirmeyen iptal kararının yeni bir uygulama süresine ihtiyaç göstermesi ve bu nedenle de uygulamanın geciktirilmesi söz konusu olamaz.

Açıklanan nedenlerle, idari yargı yerlerince verilen yürütmenin durdurulması kararının henüz uygulanmadığı altmış günlük süre içinde esasa ilişkin olarak verilen iptal kararının tebliğ edilmesi durumunda, iptal kararının uygulanması bakımından yeni bir altmış günlük sürenin başlamasına yasal olanak bulunmadığı mütalaa kılınmakla dosyanın Danıştay Başkanlığına sunulmasına 8.10.1987 gününde oybirliğiyle karar verildi.

———— 0 ————

Scanned by CamScanner